

Звіт про базове відстеження результативності Положення про порядок емісії спеціальних платіжних засобів і здійснення операцій з їх застосуванням

Положення про порядок емісії спеціальних платіжних засобів і здійснення операцій з їх застосуванням, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.04.2010 № 223 (далі – Положення).

Ринок банківських послуг останнім часом розвивається під значним впливом передових технологій. Враховуючи міжнародний досвід, розвиток платіжних систем характеризується поступовим звуженням сфери використання готівки та паперових розрахункових документів, переходом до нових платіжних інструментів і сучасних технологій платежів.

Відповідно до статей 7 і 40 Закону України «Про Національний банк України» та статей 13 та 14 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» загальний порядок проведення емісії спеціальних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням, а також порядок відкриття банками рахунків та їх режими встановлює Національний банк.

У зв'язку з необхідністю удосконалення існуючих норм щодо емісії платіжних карток та здійснення операцій з їх використанням і приведення їх у відповідність до вимог Директиви 2007/64/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13.11.2007 про платіжні послуги на внутрішньому ринку, а також захисту прав споживачів банківських послуг у сфері електронних платежів (далі – Директива ЄС), було розроблено нову редакцію Положення про порядок емісії спеціальних платіжних засобів і здійснення операцій з їх застосуванням.

Під час розроблення нової редакції Положення були враховані вимоги Директиви ЄС та практика застосування норм попередньої редакції Положення, а також збережена спадкоємність основних принципів попереднього Положення щодо загальних вимог до порядку здійснення банками емісії платіжних карток та операцій з їх застосуванням.

У порівнянні з попередньою редакцією Положення доповнено нормами щодо:

- емісії та видів спеціальних платіжних засобів, зокрема емісії та еквайрингу мобільних платіжних інструментів;

- порядку укладання договорів про надання спеціального платіжного засобу;

- порядку настання відповідальності членів та учасників платіжних систем за здійснення операцій із використанням спеціальних платіжних засобів та їх обслуговування;

- безпеки здійснення операцій та управління ризиками;

надання споживачеві повної інформації про розмір комісійної винагороди за здійснені операції із застосуванням спеціальних платіжних засобів;
технологічного вдосконалення еквайрингу спеціальних платіжних засобів;
емісії наперед оплачених спеціальних платіжних засобів.

Під час опрацювання проекту були враховані суттєві та такі, що заслуговують на увагу, пропозиції банків та банківських асоціацій. Зокрема, зважаючи на нагальну необхідність підвищення ефективності діяльності банків та з метою забезпечення макроекономічної стабільності в державі, зміцнення грошової одиниці України, зниження ризиків банків, пов'язаних з курсовими коливаннями, були враховані пропозиції Української міжбанківської Асоціації членів платіжних систем "ЄМА" (лист від 20.11.2009 № 01/11-2009) щодо:

сплати послуг платіжних організацій платіжних систем за маршрутизацію авторизаційних запитів, обчислення клірингових вимог, розрахунки з банками – членами платіжних систем, інші, передбачені правилами платіжних систем послуги за міжбанківськими та внутрішньобанківськими операціями, що здійснені в межах України з використанням спеціальних платіжних засобів, емітованих банками-резидентами, здійснюється членами та учасниками платіжних систем виключно в гривнях через банк-резидент;

формування та розміщення (сплата) гарантійних депозитів, інших форм забезпечення зобов'язань члена або учасника системи, які застосовує платіжна організація платіжної системи для управління ризиками ліквідності, за міжбанківськими та внутрішньобанківськими операціями, що здійснені в межах України з використанням спеціальних платіжних засобів, емітованих резидентами, здійснюються членами платіжних систем у банку-резиденті.

Відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» цей нормативно-правовий акт є регуляторним і стосовно нього послідовно має здійснюватися базове, повторне та періодичне відстеження його результативності.

Виконання заходів з базового відстеження результативності регуляторного акта здійснювалося Департаментом платіжних систем Національного банку України, який був відповідальним розробником цього документа і до компетенції якого належать питання, що ним регулюються.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснювалося на підставі: аналізу практики застосування чинних законодавчих і нормативно-правових актів, відповідно до яких проводяться операції з використанням спеціальних платіжних засобів; опрацювання та систематизації інформації та аргументованих пропозицій, які мали правову підставу і надходили до Національного банку України від банків України та Української міжбанківської асоціації членів платіжних систем, а також від департаментів та територіальних управлінь Національного банку України.

У цілому, за оцінками і відгуками, що надійшли до Національного банку України, під час здійснення базового відстеження норм Положення було відзначено достатній рівень його підготовки.

З урахуванням вищевикладеного можна зазначити, що Положення відповідає законодавству України і займає чільне місце в регулюванні роботи платіжних систем і процесу переказу коштів в Україні з використанням спеціальних платіжних засобів і є нормативно-правовим актом Національного банку України, на підставі якого здійснюють діяльність в Україні міжнародні платіжні системи та створюються внутрішньодержавні платіжні системи, що забезпечують переказ коштів в Україні з використанням спеціальних платіжних засобів.

За результатами базового відстеження результативності Положення можна зробити висновок, що в цілому шляхом впровадження цього нормативно-правового акта вдалося досягти визначених цілей. Однак, остаточний висновок з цього приводу можна буде зробити за результатами повторного відстеження результативності регуляторного акта, який здійснюватиметься через рік після набрання ним чинності.

Голова Національного
банку України

В.С.Стельмах

ПОГОДЖЕНО

Виконавчий директор з питань
платіжних систем та розрахунків

В.М. Кравець

(підпис)